

Zasada proporcjonalności w planowaniu przestrzennym

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: sobota, 12, październik 2019 14:41

Bartłomiej Zydel

Odśloni: 2469

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie rozpatrując skargę na uchwałę w przedmiocie uchwalenia planu miejscowego przypomniał o wyróżnianej w orzecznictwie zasadzie proporcjonalności w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jak kształtuje się jej brzmienie?

Sąd analizując tę kwestię przypomniał na początku, że zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych. Z kolei art. 1 ust 1 ustawy stanowi, iż ustawa określa:

1) zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej,

2) zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy

- przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań. Przepis art. 2 pkt 2 mówi, iż ilekroć w ustawie jest mowa o „zrównoważonym rozwoju” – należy przez to rozumieć rozwój, o którym mowa w art. 3 pkt 50 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Ta z kolei regulacja stanowi, że przez „zrównoważony rozwój” rozumie się taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Wojewódzki Sąd stwierdził, że jak zasadnie wskazuje Naczelny Sąd Administracyjny (w wyroku z dnia 14 marca 2018 r. II OSK 1281/16) konsekwencją obowiązywania zasady proporcjonalności w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest konieczność każdorazowego wykazania przy ograniczaniu praw i wolności, że w inny sposób nie można zapewnić ochrony środowiska oraz, że w danej konkretnej sytuacji dobro środowiska i zdrowia ludzi przeważa nad interesem prywatnym oraz, że zastosowane instrumenty prawne przewidziane w planie miejscowym są najmniej uciążliwe dla podmiotu prawa czy wolności. W istotę władztwa planistycznego gminy włączone jest uprawnienie, polegające na legalnej ingerencji w sferę wykonywania prawa własności. W ramach realizacji tego uprawnienia gmina zobowiązana jest do kierowania się interesem publicznym oraz odpowiednim jego wyważeniem w odniesieniu do interesu prywatnego, przy jednoczesnym uwzględnieniu zasady proporcjonalności i racjonalnego postępowania w perspektywie oddziaływania na prawo własności i ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Wypracowana przez orzecznictwo i doktrynę zasada proporcjonalność, na którą zwraca uwagę Naczelny Sąd Administracyjny w wyżej przytoczonym orzeczeniu, nakazuje organom tworzącym prawo miejscowe użycie takich środków, które są niezbędne dla osiągnięcia zamierzonego społecznie użytecznego celu, z jak najmniejszym uszczerbkiem (kosztem) dla jednostki, której prawa dla osiągnięcia tego celu muszą być naruszone. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wykształcił się pogląd, że ograniczenia wprowadzane daną regulacją muszą uwzględniać konieczność każdorazowego wyważenia rangi prawa czy wolności poddanego ograniczeniu oraz rangi prawa, czy zasady to ograniczenie uzasadniającej. Nie zachowanie koniecznej w tym przypadku proporcjonalności, bądź stwierdzenie, że przyjęte ograniczenie jest w niepotrzebny sposób nadmierne, skutkować może koniecznością stwierdzenia braku legalności danej regulacji. TK wskazywał również na to, iż badanie zaskarżonej regulacji w aspekcie zasady

Zasada proporcjonalności w planowaniu przestrzennym

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: sobota, 12, październik 2019 14:41

Bartłomiej Zydel

Odśłony: 2469

---

proporcjonalności wymaga ustalenia, czy prowadzi ona do zamierzonych skutków prewencyjnych, czy jest niezbędna dla ochrony interesu publicznego oraz czy jej efekty są proporcjonalne do ciężarów nakładanych na określony podmiot.

Na gruncie konkretnej sprawy oznaczało to, że Wojewódzki Sąd rozpoznając ją musiał poddać ocenie to, czy prawodawca lokalny nie naruszył zasady proporcjonalności uchwalając kontrolowany plan miejscowy, w którym jednej z działek nadał przeznaczenie (na większości obszaru, tj. poza przeznaczeniem drogowym) „zieleni urządzonej” – w sytuacji kiedy w studium jako przeznaczenie podstawowe miała ona funkcję mieszkaniową jednorodzinną, a jedynie jako funkcję dopuszczalną zieleni urządzonej.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 12 września 2019 r., II SA/Kr 401/19

Źródło: [CBOSA](#)